

Kuryer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Sobota, 25 maja 1918 r.

CENA PRENUMERATY: w Łodzi z odnośnikiem do domu i na prowincji rocznie Mk. 36, półrocznie Mk. 18—, kwartalnie Marek 9, miesięcznie Mk. 3—, w tym w kwartalnie Mk. 10,50

CENA OGŁOSZEŃ: Na stronie I-ej i w tekście mk. 1,75 t. z wiersz pet. jedno-linowy. Nekrologja i Reklamy 1 mk za wiersz pet. Ogłoszenia wyżej. 50 f. za wiersz pet. Drobiazgi 7 t. za wiersz

Składajcie ofiary na szkoły na Podlasiu i Chełmszczyźnie.

Na gruzach caratu.

Państwo ukraińskie.

Ciekawy proces historyczny rozgrywa się obecnie na gruncie caratu rosyjskiego, wielce pouczający dla tych potęg wielkomocarstwowych, co na sile bagnetów i absolutnej władzy budują swoją potęgę.

Carstwo-rosyjskie imperjum despotyczne, opierające swoje istnienie na samowładztwie cara, a w rzeczy samej na wszechwładztwie biurokracji i kamaryli dworskiej, której samodzielnym car był niewolnikiem, runęło w gruzy za pierwszym silniejszym powiewem rewolucyjnych wichrów. Była to potężna monarchja, zajmująca niemal czwartą część powierzchni globu ziemskiego. Budowę jej rozpoczął Piotr, zwany Wielkim, a jego następcy prowadzili ją dalej przez trzy z górą stulecia w coraz to szybszym tempie. Zdawało się, że tego olbrzymiego kolosu państwowego nie i nikt nie obali. A jednak runął w gruzy tak niespodzianie i sromotnie, że dziś o przywróceniu go do pierwotnego stanu mowy nawet być nie może. Coprawda już od wstąpienia na tron cara Mikołaja I na gmachu caratu rosyjskiego występować zaczęły rysy, zagrażające jego całosci i budzące groźne obawy o przyszłość. Rysy te występowały coraz gęściej, jak drugie Mane, Tekel, Fares były głosami ostrzegawczymi, na które nikt jednak nie zwracał uwagi. Az wreszcie nadeszła fatalna godzina i z imponującego pozorami niezwalzonej potęgi imperjum, pozostały jeno gruzy.

Na gruzach tych wyrastają nowe państwa, cały ich szereg, tworzony przez uciskane różnoplemienne narody. Jedne z nich posiadają własną przeszłość historyczną i własną kulturę narodową, lecz większość nie tworzyła nigdy samodzielnego państwa, interesującą zatem jest rzeczą, czy i w jaki sposób rozwinać zdołają swoją państwowość. Zrodziła je rewolucja pod hasłami skrajnego socjalizmu, opartej na doktrynach i demagogji, niemożliwych do wcielenia w życie bez szkody dla cywilizacji i racjonalnego postępu całej ludzkości. Do ciekawszych w tym kierunku eksperymentów należy tworzenie się państwa ukraińskiego. Ukraina od wyrazu ukraińsk—kresy nazywano dawniej ziemie, położone na południo-wschodzie dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, zaludnione przez szereg mało-rosyjski, a właściwie rusinów, rusów, tworzących w dawnych wiekach szereg księstw udzielnych i dwie Rzeczypospolite—Pskowska i Nowogrodzka. Rusini wiele ucierpieli od najazdu obcych plemion, fino-ugrów i tatarów, którzy podbili całąprawie Ruś i przez lat trzysta trzymali ją w upokarzającej niewoli. Połnocne kraje i połnocno-zachodnie, podbite przez Finów, fino-ugrów i fino-mongolów, którzy złączyli się z otaczającą ich lud-

nością słowiańską i przyjęli jej obyczaj i wiarę, utworzyli Wielkorosję moskiewską, a na północno zachodzie weszły w skład Litwy, z którą razem połączyły się z Polską.

Z Rusią południowo-zachodnią, zwaną później Małorosją, polacy mieli stosunki już od czasów Bolesława Chrobrego. Obszary jej położone po obu stronach Dniestru weszły w skład państwa polskiego podczas wojen z tatarami, od których najazdu Polska broniła Europę środkową i zachodnią, położony dla niej niemało, a dotychczas nieocenione jeszcze należycie, usługi. Tam to na dzikich polach powstało kozactwo, które dziś buduje państwo ukraińskie.

Zrodzone z Siczy Zaporoskiej, zbiorowisko wolnych ludzi, uchodzących z ościennych krajów przed uciskiem i niewolą, zrejestrowane za Stefana Batorego, obdarzone przywilejami przez królów polskich, kozactwo ukraińskie wyrosło na silną organizację, z którą Rzeczpospolita Polska niemało zażyła kłopotów.

Po opanowaniu Ukrainy przez Rosję i carat rosyjski musiał się liczyć z kozakami, szanować ich przywileje. Tworzyli oni pod panowaniem caratu rodzaj odrębnej, samorządnej jednostki administracyjnej i militarnej, lecz państwa w nowożytnym pojęciu tego wyrazu nie tworzyli nigdy.

Dzisiejsze państwo ukraińskie powstało z rewolucji bolszewickiej, po ogłoszeniu dekretu rządu sowieckiego, że każdy naród kresowy, o ile tego pragnie, może oddzielić się od Rosji i utworzyć własne państwo, pozostające w związku federacyjnym z Republiką ludową rosyjską.

Taka jest geneza tego najmłodszego tworu państwowego. Po zajęciu Kijewa przez wojska niemieckie nastąpił zamach stanu, który obalił generalną radę ukraińską, co proklamowała niezależną Rzeczpospolitą ukraińską i zawierała traktat pokojowy w Brześciu.

Na czoło rządu wysunął się z tytułem hetmana gen. Skoropadski, utworzono nowy gabinet, którego prezesem został mianowany Teodor-Andrzejewicz Łyschub.

(D. n.)

Listy poznańskie.

Poznań, 18.5.

Spokojne, realne, jak mówią o nas w Królestwie, życie Poznania od czasu do czasu tylko budzi chwilowo do szybszego tętna jakiś wypadek społeczno-politycznej natury. Nie znaczy to jednak, broń Boże, by Poznań znajdował się w stanie letargu jakiegos lub temu podobnie. Przeciwnie, Poznań żyje życiem intensywnym, energicznym, lecz bez zbytecznych uniesień.

W niemieckim stopniu, jak Królestwo lub Galicja, śledzimy spr-

wy na tle polskiej państwowości, jakkolwiek współdziałaliśmy w budowie jej jest wielce problematyczny.

Wiele uwagi i energii społecznej poświęca Poznań rozwojowi oświaty i czytelnictwa wśród ludu.

Brać przykład z nas winno Królestwo, które wszak chyba na brak nauczycieli narzekać nie może...

Najbardziej aktualnym dzisiaj w Księstwie, zarówno jak i w samym Poznaniu, jest zjazd delegatów związku towarzyszy robotników polskich archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej.

Zjazd ujawnił szereg charakterystycznych objawów w życiu robotniczym, oraz powziął kilka ważnych uchwał na tle spraw robotniczych. Ujawniono np. wzrastający (nawet w Poznańskiem!) kontrast między kapitałem a pracą.

W przedmiocie stosunków ekonomicznych jeden z patronów towarzyszy ks. prałat Stychel, oświadczył, że i do innych stowarzyszeń polskich, mających na celu poprawę losu robotniczego, może robotnik polski należeć.

W następstwie postanowiono rozszerzyć działalność towarzyszy oraz urządzać kursy oświatowe dla robotników i zabiegać o jak największe rozpowszechnianie organu towarzyszy p. t. „Robotnik”.

Cierpliwie Poznań czeka lepszej doli — jaśniejszych chwil.

A. Jax

Kronika

— **Fierwsza komunja św.** — Onegdaj w kościele św. Krzyża odbyła się uroczystość przystąpienia do pierwszej komunji św., w której wzięło udział przeszło 500 dzieci. Mszę św. odprawił ks. prof. Antosiewicz, poczem ks. Brajtenwald wygłosił okolicznościowe przemówienie.

Ku upamiętnieniu dnia tego wreczono działwie odpowiednio upominki z napisem: „Na pamiątkę pierwszej komunji św.” poczem wszyscy uczestnicy uroczystości zgromadzili się w Domu Ludowym, gdzie dla dzieci było przygotowane śniadanie.

— **Z okazji Bożego Ciała.** W czwartek, 30 b. m. przypada uroczystość Bożego Ciała. Z tego powodu w dniu jutrzejszym w zgromadzeniach cechowych i bractwach kościelnych odbędą się narady, w kwestji wystąpienia na procesji.

— **Z Rady Miejskiej.** Następne posiedzenia Rady Miejskiej odbędą się we wtorek 28 i w srode, 29-go maja. Pierwszy dzień będzie poświęcony sprawom ogólnym, drugi — rozpatrzeniu statutu kasy chorych dla pracowników zarządu miejskiego.

— **Z Biblioteki Publicznej.** Zarząd Biblioteki Publicznej, licząc się

z potrzebami młodzieży, składając egzaminy, sprowadził cały cykl wydawnictw, specjalnie przeznaczonych dla studjów. Ostatnio otrzymano z tej serii około 20 tomów przeważnie monografji literackich.

— **O powszechnie nauczanie.** W związku z wnioskiem, złożonym w listopadzie 1917 r., radny dyr. Szwajcer przedłożył w tych dniach Radzie Miejskiej szczegółowo opracowany projekt, dotyczący wprowadzenia obowiązkowego nauczania w Łodzi. Radny Szwajcer proponuje wprowadzenie nauczania powszechnego dla dzieci od lat 6 do 13, dzieląc zastosowanie przymusu szkolnego na 4 grupy: w roku szkolnym 1918-19 do dzieci od lat 7—11, w r. 1919-20 — od lat 7—12, w 1920-21 — od lat 7—13 i w 1921-22 — od lat 6 do 13.

— **„Dzień jeńca”.** Osoby, życzące sobie zbierać ofiary do puszek w dn. 26 maja r. b. na rzecz Polskiego komitetu opieki nad jeńcami zechcą łaskawie zaofiarować swoją współpracę w jednej z następujących dzielnic:

I dzielnica Koło bałuckie Macieży Szkolnej Zgierska 11, II Zawadzka 6 mieszkanie p. Credowej, III Dzielna 2 mieszka. p. dyr. Oberfeldowej, IV al. Kościuszkowej 24, mieszka. p. dokt. Gundlachowej, V Średnia 21, kancelarja rejenta Kohna, VI Widzewska 23, mieszka. p. Racięckiej, VII Nawrot 2, mieszka. p. dokt. Kni-chowieckiej, VIII Widzewska 118, mieszka. p. Rudzińskiej, IX Widzewska 104, mieszka. p. Pleniewiczowej.

Lokal centralny mieści się będzie: Andrzejka 3, w kantorze Kurjera Warszawskiego.

— **Na utrzymanie czystości w szkołach.** Przyznany przez wydział szkolnictwa na posiedzeniu w dniu 6 maja zwrot wydatków, poniesionych przez kierowników szkół na utrzymanie czystości w szkołach miejskich w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu r. b. wyasygnowany zostanie przez wydział szkolnictwa jednorazowo w pierwszych dniach czerwca.

— **Letni rozkład pociągów** przedstawia się jak następuje: Z dworca Łódź-fabryczna odchodzi pociąg do Kuluszek o godz. 6 06 rano (połączenie z Sosnowcem), 7 41 rano (połączenie z Tomaszowem, Warszawa, Aleksandrowem i Ciechocin klem), 11 45 przed południem (połączenie z Tomaszowem i Sosnowcem), 8 24 wiecz. (połączenie z Warszawa), 4 52 po poł. (połączenie z Warszawa).

Z dworca kaliskiego—12 58 po poł. (Łowicz, Warszawa), 2 22 po poł. (Ostrowo, Wrocław, Berlin). Przychodzą na dworzec fabryczny z Kuluszek o godz. 10 46 rano (połączenie z Tomaszowa i Warszawy), 2 54 po poł. (połączenie z Sosnowca), 7 01 wiecz. (połączenie z Tomaszowa i Warszawy) 8 43 wiecz. (połączenie z Warszawy), 12 43 po północy (połączenie z Sosnowcem) Na dworzec kaliski o godz. 12 43 po poł. (z Ostrowa, połączenie z Poznania i Berlina).

Telegramy własne

(Ag WAT z ostatniej chwili)

Agitacja w Japonii.

SZTOKHOLM, 24.5. (w.) Doniesienie prywatne „Nord. Allg. Ztg.” z „Zaria Rossiji” od swego korespondenta z Władywostoku otrzymało informacje, że w Japonii prowadzona jest obecnie gorąca agitacja partji demokratycznych przeciw istnjącemu gabinetowi. Projekt interwencji na Syberji coraz bardziej traci na popularności, zwłaszcza wśród żołnierzy. W pewnych kołach Japonii daje się zauważyć propaganda na rzecz sojuszu pomiędzy Japonją, Rosją i Niemcami, w celu przeszkodzenia zawojowaniu Dalekiego Wschodu przez inne mocarstwa.

Chodzi tu mianowicie o Amerykę.

Jednocześnie zwrócono uwagę na to, że istniejący sojusz z Anglią niema popularności wśród narodu.

Zwiastuny ofensywy włoskiej.

GRANICA SZWAJCARSKA, 24 V (w.)—Według informacji „Lok. Anz.”—berneński „Bund” donosi: Z komunikatów włoskich wychodzi na jaw, że walka na przestrzeni okręgu Adamello, aż do Montello staje się coraz gwałtowniejszą.

Ofensywa austriacka ustąpiła miejsca częściowym atakom włoskim. Należałoby przypuszczać, iż będące w toku walki rozszerzyły się do pewnego stopnia. Najbardziej rozwinęły się natarcia na przestrzeni od jeziora Garda do Monte Pasubio.

Rozpaczliwa walka wro o Monte Corno.

Z tego wszystkiego wynika, że są to przygotowania do mającej nastąpić niebawem wielkiej ofensywy.

Nowe pełnomocnictwa Wilsona.

WASZYNGTON, 24.5. (w.) Komisja do spraw wojskowych w Izbie reprezentantów jednomyślnie przyjęła wniosek sekretarza wojny Backera, dotyczący uchwalenia prawa wojennego, upoważniającego prezydenta Stanów Zjednoczonych do powołania pod broń tylu mężczyzn, ilu się tylko da wywiczyć i uzbroić w celu pomyślnego zakończenia wojny.

Dotychczas prezydent Wilson posiadał upoważnienie do pociągnięcia do służby wojskowej ogółem miliona ludzi.

Wobec zaakceptowanego obecnie

projektu prawa — wszelkie ograniczenia w tym względzie zostają zniesione i będzie umożliwione utworzenie armji, „wystarczającej do zwalczania Niemiec”.

Przyspieszenie budowy okrętów.

WASZYNGTON, 24.5. (w.) Senat amerykański drogą zwykłego głosowania przyjął „Naval Appropriations Bill”, który przewiduje 160 milionów wydatków, czyli o 26 milionów więcej, nie uchwalila Izba reprezentantów.

Wszystkie zakłady okrętowe Ameryki zostały telegraficznie wezwane do przyspieszenia robót, tak, aby w dniu 4-go lipca mogła być spuszczone na wodę tak wielka liczba okrętów, jakiej historia państwa dotąd nie notowała.

TEATR WIELKI, Konstanyńska 16.

Zespół Artystów Warszawskiego Teatru Rozmaitości

zostaje na ogólne żądanie publiczności jeszcze tylko **Dzisiaj i jutro** dwa dni

CAREWICZ

Głośna sztuka dworska G Zapolskiej.

Sprzedaz biletów przy kasie teatru Wielkiego od godziny 10—2 i od 4-ej po południu.

W 8-io klasowym Gimnazjum Filologicznym **A. ZIMOWSKIEGO** przy ul. Targowej № 85/87.

Egzaminy dla nowowstępujących od klasy podstępnej do VI-ej włącznie, rozpoczną się w dniu 10 czerwca r. b.

Podania przyjmuje kancelarja szkoły do 8 czerwca w godzinach szkolnych.

Dyrektor **Bronisław Knothe.**

Magistratowi potrzebne są zaraz względnie od 1-go lipca **różne jasne lokale na biura**

Uprasza się o dołączenie szkicu lokalu do ofert.

MAGISTRAT m. ŁÓDZI
Wydział gospodarczy.

Ogólne roczne zebranie członków Tow. Poż. Oszełtańskiego „Pomoc” odbędzie się jutro dnia 26 h. m. lokalu Tow. Chóru Marjańskiego, ul. Płocowa № 11. O liczne przybycie uprasza.

Zarząd.

Pracownia sukien damskich i dziecięcych pod firmą **„MARJA”** ul. Zachodnia Nr. 36 m. 12 (lewa oficyna, I-sze piętro).

przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres krawiectwa wchodzące suknie, kostjumy, żakiety, okrycia według najnowszych żurnali i fasonów. Kompletnie wyprawy ślubne, wyprawy dziecięce i suknie żałobne. Wykończenie nadzwyczaj staranne. Wykonanie punktualne.

OGŁOSZENIA DROBNE.

A. A. A. Pierwszorzędne Biuro Nauczyciel skie F. Sę owskiej, Przejazd № 14. Poleca z dobrmi rekomendacjami na stałe, na lato: **nauczycieli, nauczycielki, z muzyką, śpiewem cudzoziemki, freblanki, bony z szyelem, gospodynie bufetowe, ochrośniarki.**

A kuszerka **Marja Kubiśka** przy ul. Piłtrkowska № 199 — 6.

Gustaw Luter zgubił paszport niemiecki, wydany w gm. Władaw. **Jedynym w Łodzi zakładem naprawy cynny garderoby używanej: przera, rabe, nienie, odświeża, czyści, pierze chemicznie i farbuje garderobę męską. Roboty wykonywa starun i szybko i tanio. Poleca Sortownia Chrześcijańska Piłtrkowska 174**

Kupię używane skrzypce, mandolinę i gramofony z płytami i bez. Skrzypce, mandolinę i gramofony mogą być nawet zepsute. **F. Boniewicz, Targowa № 56**

Książki szkolne i wszelkiej inniej treści w różnych językach. encyklopedje, dzieła klasyczne i pisma iustrowane kupuje **A. Tuwim, Zawalzka № 6, m 10.**

Kupię 200 szt. słupków debowych lub betonowych długości 5 ewentualnie 4 i pół lok. Oferty prosze składać do **A. Spodenkiewicza Konstanyńska № 26.**

Lesńczy, gospodarz rolny praktykowany poszukuje odpowiednio, osady od zaraz dla świadectwa Łaskawe oferty do wsi Niechlece poczta Gorzkowice, dom Mickiewicza dla **Józefa Jarzabskiego.**

Meble z szeszele pokoi, wspaniałe szalon, sprzedam **Piotrkowska 189-7**

Marja Przybylska zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Maszyna Singera do sprzedania **Przejazd № 49, III p. Raczkowska**

Potrzebni chłopcy do terminu w ślusarni, ul. Łakowa № 22.

Różne meble do sprzedania. Konstanyńska № 75, m. 15 od 11 do 2-jej

Sala zajęć dla kobiet **Apolonii Kopyłdowskiej Piłtrkowska № 154,** Nauka kroju szycela i wszystkich robót ręcznych, za opłatą Mk. 5 miesięcznie. Uczennice otrzymują świadectwa. Sprzedaz fasonów, papierowych.

Zaginął dowód № 26250-89053-96439 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego **Zachodnia № 31**

Zaginął paszport niemiecki wydany w gm. Rzew, pow Łódzki, na imie **Józef Just**

Zaginął dowód № 201053 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego **Zachodnia № 31.**

Zawiadomienie.

Wszyscy stółownicy tanich kuchni ludowych powinni do dnia 1-go czerwca zapisać się w biurach Komitetu Tanich Kuchni.

Nie zapisani do powyższego terminu, tracą możność otrzymywania obiadów w kuchniach przez następny okres dwutygodniowy.

MAGISTRAT
KOMITET TANICH KUCHEN.

Ogłoszenie.

8-go i 9-go (73 i 74) posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się we wtorek, dnia 28 w srodę, 29 maja 1918 roku o godz. 6-iej po południu w sali posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Pańskiej № 115.

Porządek dzienny 8 (73) posiedzenia w d. 28 maja r. b.

- Wybory.
- Komunikaty.
- Wnioaki.
- Interpeacje.
- Referaty komisyjne.

Porządek dzienny 9 (74) posiedzenia w d. 29 maj ar. b.

Dalsze rozważanie Statutu Kasy Chorych pracowników Zarządu Miejskiego.

Łódź, dnia 24 maja 1918 r.

Zastępca Przewodniczącego Rady Miejskiej:
Dr. J. Rosenblatt.

TANIA RESZTEK na damskie, męskie i dziecięce ubrania i okrycia. Bostony, szewioty, wafury, alpaki, rozmaite towary na bluzki. Różne bawełniane resztki, calgi, barechany i flanele. Ceny niskie, lecz stałe.

Łódź, Władzewska 40, m. 10, front, II piętro, na prawo

Rutynowana nauczycielka przyspasabia na stopnie celujące do wszystkich klas szkół średnich. Specjalność: język niemiecki i matematyka. Analfabetów wyucza w krótkim czasie polskiego, niemieckiego i arytmetyki do buchalterji.

Benedykta 14 m. 28.

Swierzbę SAPINOL

nawet zadawnioną i z bolesnymi strupami, przyszcze, męczące swędzenie leczy radykalnie, bezwonny „Krem od swierzby” wyrobu apteki **Ed. Lipińskiego, Warszawa—Mokotów.** Sprzedaz w aptekach i składach tapeczn. Łódzkich i okolicznych.

z m. o. „Sosna” apt. **J. Bobakowskiego** w Warszawie. wyborowy ekstrakt sosnowy do kąpieli, stosuje się w chor. kobiecych, nerwowych, dziecięcych, dróg oddechowych, artretyzmie — reumatyzmie.

Lekarz-Dentysta H. Lewita
Choroby zębów i jamy ustnej.
Przyjmuje od 10—2 i od 4—7.
Piotrkowska № 17.

Doktor Józef Michalski okulista
— powrócił z Rosji. —
Przyjmuje codz. od 11—12 i od 4—6.
W niedziele i święta od 10 do 12
Piotrkowska 121.

Dr. M. Marx
chirurgja, choroby kobiece, akuszerja.
Książki-Młyn, Szajbl. Aleja № 12
Przyjmuje od g. 3—5 po poł.

Ciechocinek
Pensjonat D-rowskiej Sawickiej „Julianówka, i „Kasztelanka otwarte od 1-go Maja.

Akuszerka
z dyplomem Cesarskiej Akademji medycznej w Piotrogradzie, praktykująca 20 lat, przyjmuje. Dla pań przyjezdni; osobny lokal „masaż” **Piotrkowska 182 m 14—**

Siwe włosy

odzyskują pierwotny kolor po użyciu „**Wody Pelanin**”. Woda ta nie farbuję, lecz przywraca naturalny kolor włosow, nie zawiera tłuszczu ani osadu, nie brudzi przeto skóry. **Ządać we wszystkich składach.**

